

УДК 37.018.43:004.8

Іван Голуб, науковий співробітник
відділу цифрових освітніх ресурсів,
Інститут професійної освіти НАПН України,
м. Київ, Україна

ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

Анотація. Проаналізовано впровадження технологій штучного інтелекту в професійну освіту в умовах цифрової трансформації, зокрема перехід до автономних ШІ-систем та їх вплив на освітній процес. Обґрунтовано необхідність системного й науково виваженого підходу, акцентовано роль ШІ у розвитку мислення здобувачів, персоналізації навчання та підвищенні ефективності освітніх практик за збереження ключової ролі викладача. Визначено основні виклики та перспективи, зокрема потребу у стандартах, методичних і безпекових рамках, а також підготовці педагогів до роботи з ШІ.

Ключові слова: штучний інтелект, професійна освіта, цифрова трансформація, персоналізоване навчання, інтеграція ШІ в освіті.

Abstract. The article analyzes the implementation of artificial intelligence technologies in vocational education within the context of digital transformation, particularly the shift toward autonomous AI systems and their impact on the educational process. It substantiates the need for a systematic and scientifically grounded approach, emphasizing the role of AI in developing learners' thinking, personalizing education, and enhancing the effectiveness of educational practices while preserving the key role of the teacher. The main challenges and prospects are identified, including the need for standards, methodological and safety frameworks, as well as teacher training for working with AI.

Keywords: artificial intelligence, vocational education, digital transformation, personalized learning, ai integration in education.

Як зрозуміти, що знову прийшов той час коли технології вплинули на наше життя розділивши його на «до» та «після» (мається на увазі «застосування цієї технології»)? Давайте спробуємо розібратись в цьому за допомоги наукового дослідження і практичного досвіду представленому в доповіді професора Миколи Пригодія «Науково-методичне забезпечення впровадження штучного інтелекту у систему професійної освіти» на загальних зборах НАПН України присвячених темі

«Цифрова трансформація освіти: штучний інтелект в сучасному освітньому просторі» 21 листопада 2025 року.

Листопад 2025 року, пройшло лише пів року з дня публікації доповіді, а в світі вже за цей час відбулись значні досягнення в розвитку штучного інтелекту (ШІ): ШІ перейшов від генеративних чат-ботів до автономних агентів (Agentic AI); компанії інтегрують ШІ в свою діяльність, іноді замінюючи робітників з клієнтської підтримки на чат-боти, створення "AI-Native" департаментів; законодавче поле навколо ШІ вибудовує для нього більш жорсткі межі за допомогою інституцій Європейського Союзу (EU AI Act, 2026); масштабування ШІ виявило обмеження хмарної архітектури і з'явився тренд на «Cloud 3.0» - диверсифікована екосистема, яка поєднує приватні, гібридні та суверенні хмари;

Обґрунтовуючи цілісний й педагогічно виважений підхід до впровадження технологій штучного інтелекту (ШІ), цифрових платформ та персоналізованих освітніх траєкторій у процес професійної підготовки Микола Пригодій вважає за потрібне спрямувати на те, щоб цифровізація професійної освіти в Україні стала системним, керованим і науково обґрунтованим процесом, яка буде відповідати сучасним психолого-педагогічним закономірностям. З цим важко не погодитись.

Загальними і на нашу думку важливими акцентами в його доповіді є пояснення впливу трансформації мислення здобувачів. Коли сучасний студент професійної освіти формується в гіперстимульованому цифровому середовищі і сталі методики навчання втрачають свою ефективність. Також зміна освітніх пріоритетів коли ШІ допомагає розвитку критичного, креативного, алгоритмічного та системного мислення, а не звичайне накопичення знань. Привертає увагу й обґрунтування ефективності інструментів ШІ завдяки яким використання адаптивних траєкторій, AI-аналітики, автоматизованого оцінювання та персоналізованого супроводу суттєво підвищують якість навчання, зміцнюючи компетентності, підвищуючи мотивацію та забезпечуючи справедливе оцінювання. Освітній процес не можливий без участі викладача, роль якого, ми вважаємо,

направити бажання студента до самоосвіти правильно інтегрувати ШІ в цей процес. І в цьому ми солідарні з Миколою Пригодієм, який каже: «... використання штучного інтелекту не замінює дослідника чи викладача, а надає їм інструменти для підвищення продуктивності та поглиблення».

Можливо також і практичне застосування ШІ науковцями для аналітики даних, складання бібліографій, генерації дидактичних матеріалів, перекладацької моделі, чат-ботів та інтелектуальної системи оцінювання. Микола Пригодій викреслив і ключові виклики, які завдяки підтримки державної політики можуть мати вирішення. Такі як: дотримання академічної доброчесності, подолання цифрової нерівності, захист персональних даних, брак україномовних цифрових ресурсів та необхідність підготовки педагогів до роботи з новітніми технологіями.

Методологія його дослідженні базується на компетентнісному підході та узагальненні результатів комплексної науково-методичної роботи Інституту професійної освіти НАПН України, яка включає: Аналіз результатів емпіричних даних, зібраних під час виконання прикладної наукової теми (2024 - 2025 рр.) щодо проектування й застосування цифрових платформ для підготовки робітників машинобудівної галузі; Апробацію теоретичних положень у межах підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів до Загальних зборів НАПН України (проведених 21 листопада 2025 р.); Проектування майбутнього прикладного дослідження (на 2026 – 2027 рр.), яке має стати першим в Україні системним дослідженням з класифікації технологій ШІ для професійної освіти та оцінювання ефективності їхньої інтеграції на прикладі автотранспортної галузі.

Ми бачимо, що час, який змінює технології використання штучного інтелекту вже прийшов і надає нам нові можливості для розвитку освіти і науки. Звичайно все ще залишається кілька не розкритих питань, які ще не мають достатнього вирішення й потребують першочергових досліджень:

1. Відсутність психолого-педагогічних стандартів в сфері ШІ.

2. Відсутність методичної бази та безпекових рамок з використання та впровадження ШІ в освітній процес.

3. Непідготовленість кадрів до використання ШІ.

Інтеграція технологій штучного інтелекту в професійну освіту відкриває нові перспективи для підвищення якості навчання студентів, розвитку їх ключових компетентностей та формування індивідуальних освітніх траєкторій. Системний і науково обґрунтований підхід до впровадження ШІ сприяє ефективній трансформації сучасного освітнього середовища. Подальший розвиток цієї сфери створює підґрунтя для інноваційного зростання освіти і науки, забезпечуючи їхню конкурентоспроможність у глобальному цифровому просторі.

Список використаних джерел

1. Пригодій М. А. Науково-методичне забезпечення впровадження штучного інтелекту у систему професійної освіти. *Вісник НАПН України*. 2025. Т. 7(2). С. 1–5. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7226>
2. Greeven M., Parra Moyano J., Wade M. R., Joshi A., Shan J., Bonnet D., & Hooijberg R. (2025, December 26). 2026 AI trends: What leaders need to know to stay competitive. IMD Business School. <https://www.imd.org/ibyimd/artificial-intelligence/2026-ai-trends-what-leaders-need-to-know-to-stay-competitive/> (дата звернення 12.05.2026).